

P O M O C
O B E T I A M
N Á S I L I A

Victim Support Slovakia

VÝROČNÁ SPRÁVA
2009

Rok 2009 bol pre organizáciu Pomoc obetiam násilia kritický. Pokles záujmu štátu a verejnej správy o problematiku postavenia a obhajobu práv obetí trestných činov, finančná kríza a následné obmedzenie neverejných finančných zdrojov, zvýšenie byrokracie a negatívny dopad aktuálnych legislatívnych zmien (zákon o prevencii kriminality, zákon o sociálnych službách) mali za následok regres do stavu, kedy zodpovednosť za túto problematiku bola ponechaná na mimovládne organizácie. Pre organizáciu Pomoc obetiam násilia (PON) prijatie zákona o prevencii kriminality sťažilo prístup k financovaniu prevádzkových nákladov poradenskej siete PON, kedy

- a) Činnosť poradenskej siete bola charakterizovaná ako „projekt“ (napriek vzneseným návrhom, aby zákon rozlišoval „preventívne projekty“ a „preventívne aktivity“). Na podporu preventívnych projektov je podľa zákona potrebné zabezpečiť spolufinancovanie do výšky 20% nákladov z iných zdrojov, čo pri prevádzkových nákladoch celoslovenskej siete a nástupe finančnej krízy je mimoriadne ťažké.
- b) Finančné prostriedky získané z tradičného zdroja prostriedkov prevencie kriminality klesli oproti predchádzajúcim rokom (a reálnym potrebám) siete o jednu tretinu.
- c) Finančné prostriedky určené na krytie celoročných prevádzkových nákladov boli na účet PON poukázané v druhej polovici septembra 2009.

Ďalším významným zákonom účinným od januára 2009 bol Zákon o sociálnych službách. Napriek svojej rozsiahlosti tento zákon nezohľadnil špecifickosť problematiky pomoci a poradenstva obetiam trestných činov. Okrem toho postavil PON (tak ako aj ďalšie MVO) do situácie, kedy bolo potrebné žiadať o akreditáciu a registráciu poskytovaných služieb (základného a špecializovaného sociálneho poradenstva). Napriek včasným podaniam žiadostí, proces udelenia akreditácie trval 9 a registrácie až 12 mesiacov. Zároveň sa významne zvýšili nároky na správne úkony a poplatky, čo pri významnom znížení príjmov, sťažení podmienok a logickom poklese personálnych zdrojov boli faktory ohrozujúce funkčnosť a životaschopnosť organizácie.

V prvých mesiacoch roka 2009 hrozilo po 12 rokoch ukončenie činnosti PON (ktorá je doteraz v SR jedinou organizáciou poskytujúcou služby obetiam trestných činov v zmysle Rámcového rozhodnutia Rady EÚ o postavení obetí v trestnom konaní). Napokon sa podarilo udržať aspoň základné služby vo väčšine poradní a na Linke pomoci PON. Bolo to predovšetkým vďaka tomu, že odborní konzultanti väčšiny poradní PON pracovali väčšiu časť roka bez nároku na odmenu. Okrem toho väčšina prenajímateľov priestorov, v ktorých pracujú poradne PON bola ústretová v otázkach nájomného, jeho výšky a splatnosti. Splatnosť niektorých záväzkov ale nebolo možné odročiť. Preto bola pozastavená činnosť dvoch poradní (Žilina, Poprad) a zrušené pevné telefonické linky vo všetkých poradniach. Následkom bol sťažený prístup a v konečnom dôsledku celkové zníženie počtu klientom, ktorým mohla byť poskytnutá pomoc.

Preklenúť ťažkú situáciu pomohla bezúročná pôžička od Stredoeurópskej nadácie, pôžičky a dary od fyzických osôb, bezplatné poskytnutie služieb (CD Creative Department, RYS) a mnoho hodín bezodplatnej dobrovoľníckej práce. Nadácia Chemosvit poskytla finančný dar na posilnenie poradne PON v Poprade pre klientov podtatranského regiónu. Tieto prostriedky boli použité na cestovné a služby, ktoré (po pozastavení činnosti popradskej poradne) zabezpečovali iné poradne, Linka pomoci a centrála PON. Pozastavená bola aj činnosť poradne v Žiline, hoci počet klientov zo severozápadu Slovenska a ani ich problémy sa nezmenšujú. V naliehavých prípadoch cestovali odborníci PON aj za týmito klientmi a sprevádzali či zastupovali ich záujmy na súdoch a iných úradoch.

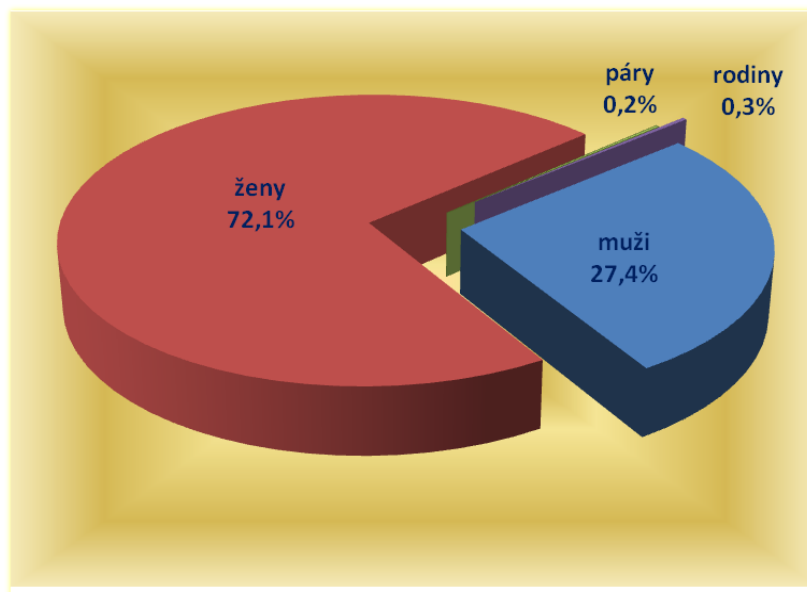
V kontraste s ostatnými časťami Slovenska sa zlepšila situácia v Prešove. Vďaka príspevku Prešovského samosprávneho kraja bol umožnený polovičný úväzok koordinátorky (a zároveň sociálnej poradkyne v jednej osobe), externe s poradňou spolupracovali dvaja právnici a psychologička. Takýto model činnosti poradne PON sa ukázal ako nosný a perspektívny.

SLUŽBY KLIENTOM

V roku 2009 všetky strediská PON riešili spolu 1 393 prípadov. Je trvalou charakteristikou, že súbor tvoria skoro $\frac{3}{4}$ žien (1 004) a niečo viac ako $\frac{1}{4}$ mužov (382). V malom množstve služby PON vyhľadali partnerské páry (3) alebo rodiny spoločne (4).

Obrázok 1

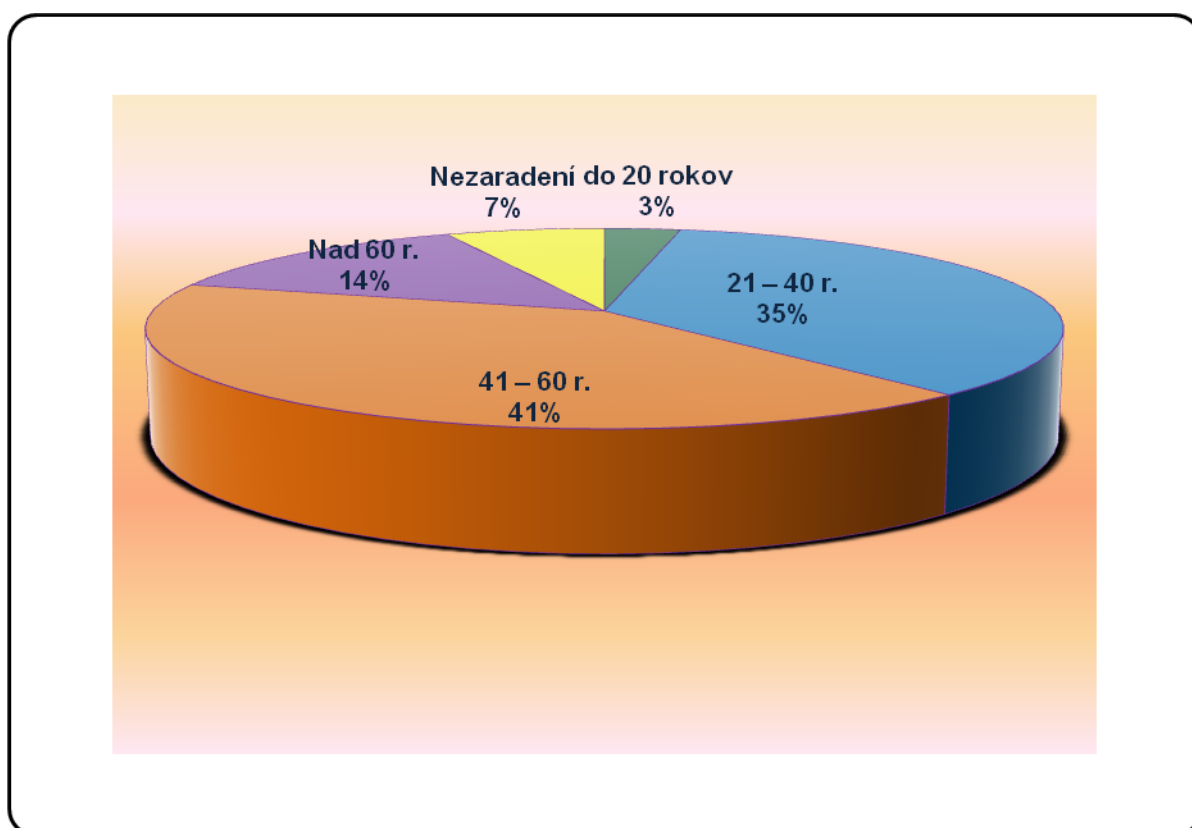
Klienti PON podľa rodu N = 1 393

Nemení sa ani zloženie klientely podľa veku. Najväčšou skupinou sú ľudia v produktívnom veku, najmenšou skupinou sú deti a mladí ľudia do 20 rokov, ktorí pravdepodobne vyhľadávajú iné (špeciálne) služby pre deti a mládež, resp. v našej štatistike sa nepremietnu spoľahlivo preto, lebo o pomoc sa neobracajú priamo oni, ale ich rodičia a zákonní zástupcovia, ktorí sú vedení ako „klienti“. Čo do veľkosti stabilná a pomerne veľká je skupina seniorov (viac ako 14%), ktorí sa často stávajú obeťami domáceho násillia a podvodov.

Obrázok 2

Klienti PON podľa veku
N = 1 393

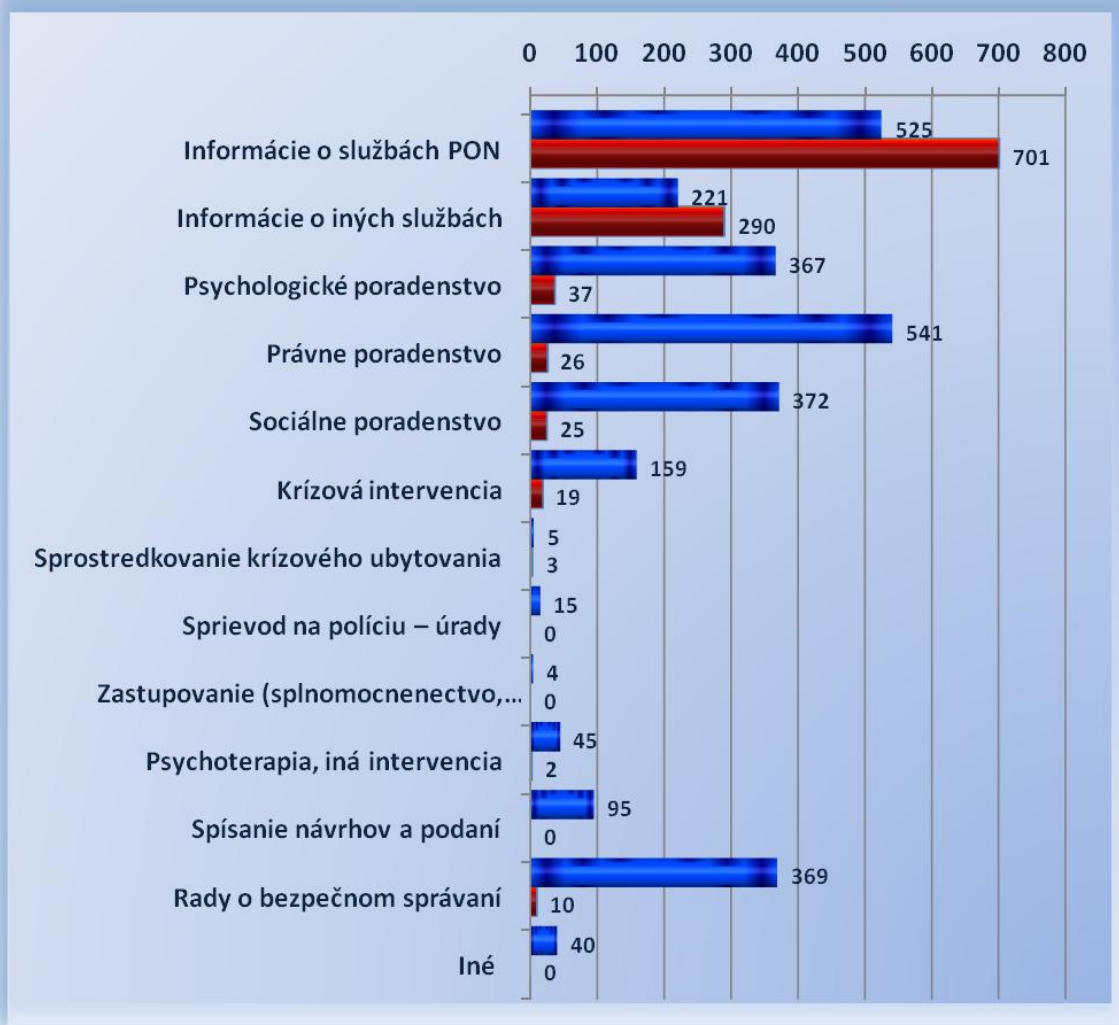
Nasledujúci obrázok oddelene ukazuje typy služieb poskytnutých v poradniach a na Linke pomoci. Vzhľadom k tomu, že jednému klientovi sú spravidla poskytnuté viaceré služby, počet služieb a úkonov je vyšší ako počet klientov.

Základnou funkciou Linky je poskytovanie informácií, usmernenie klientov a uľahčenie prístupu k priamym službám. Preto kategória „informácie o službách“ je logicky najpočetnejšia. Pritom najviac informácií sa týkalo vlastných služieb a prístupu k nim, zároveň boli informované príslušné poradne o tom, aký klient a s akým problémom z ich regiónu sa na Linku obrátil. Linka

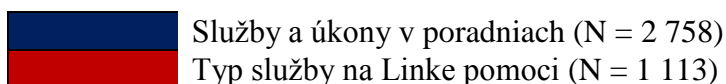
pomoci PON vedie databázu informácií aj o ďalších organizáciách a inštitúciách a informuje o nich klientov podľa ich aktuálnej potreby. Tieto informácie tvoria druhú najčastejšiu kategóriu služieb Linky pomoci.

Obrázok 3

**Služby a úkony v poradniach a na Linke pomoci PON
N = 3 871**

Legenda:

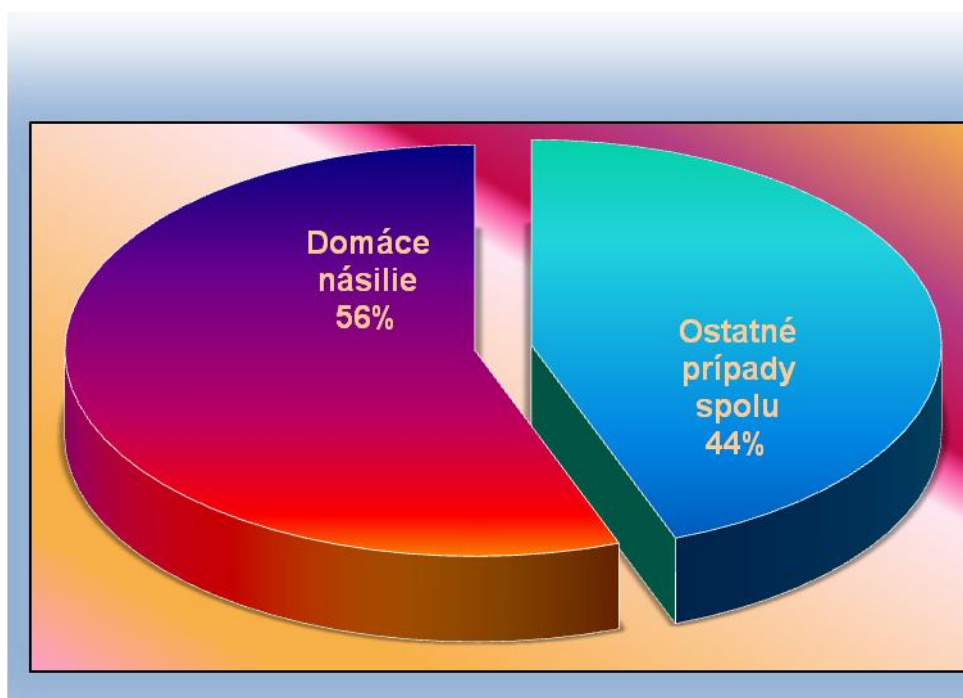
Oproti ostatným rokom sa ani tu obraz nemení. Pokiaľ ide o služby poskytované v poradniach, jednoznačne najčastejšou službou je právne poradenstvo, nasleduje psychologické a sociálne poradenstvo. Toto delenie je pomocné, pretože typickou službou v poradniach PON – VSS je špecifické poradenstvo poskytované v diáde psychológ – právnik, resp. psychológ – sociálny poradca a poskytované poradenstvo je lepšie charakterizované názvom „poradenstvo

obetiam trestných činov“, ktoré má svoje špecifiká a štandardy. Napriek tomu možno konštatovať, že poradne PON úspešne plnia svoje poslanie v kompenzácii nerovnosti v postavení obetí a páchatel'ov trestných činov, keď bezplatne zabezpečujú relevantné informácie a právnu pomoc poškodeným trestnými činmi. Nadštandardnou službou, limitovanou finančnými možnosťami, je zastupovanie klientov formou splnomocnenca (po dohode s klientom v zmysle Trestného poriadku) alebo opatrovníka (menovaného súdom). Tieto úlohy v minulom roku vykonávali spolupracujúci advokáti. Žiaľ, vzhľadom na finančné limity si organizácia nemôže dovoliť poskytovať tieto služby vo všetkých indikovaných prípadoch predovšetkým preto, že nie je schopná uhrádzať cestovné a iné nevyhnutné vedľajšie výdavky, ktoré vznikajú pre splnomocnenca pri trestných konaniach vedených mimo sídla poradne, resp. advokáta.

Nasledujúci obrázok ukazuje zastúpenie typov prípadov riešených v poradniach.

Obrázok 4

Prípady podľa kategórií
N = 1383

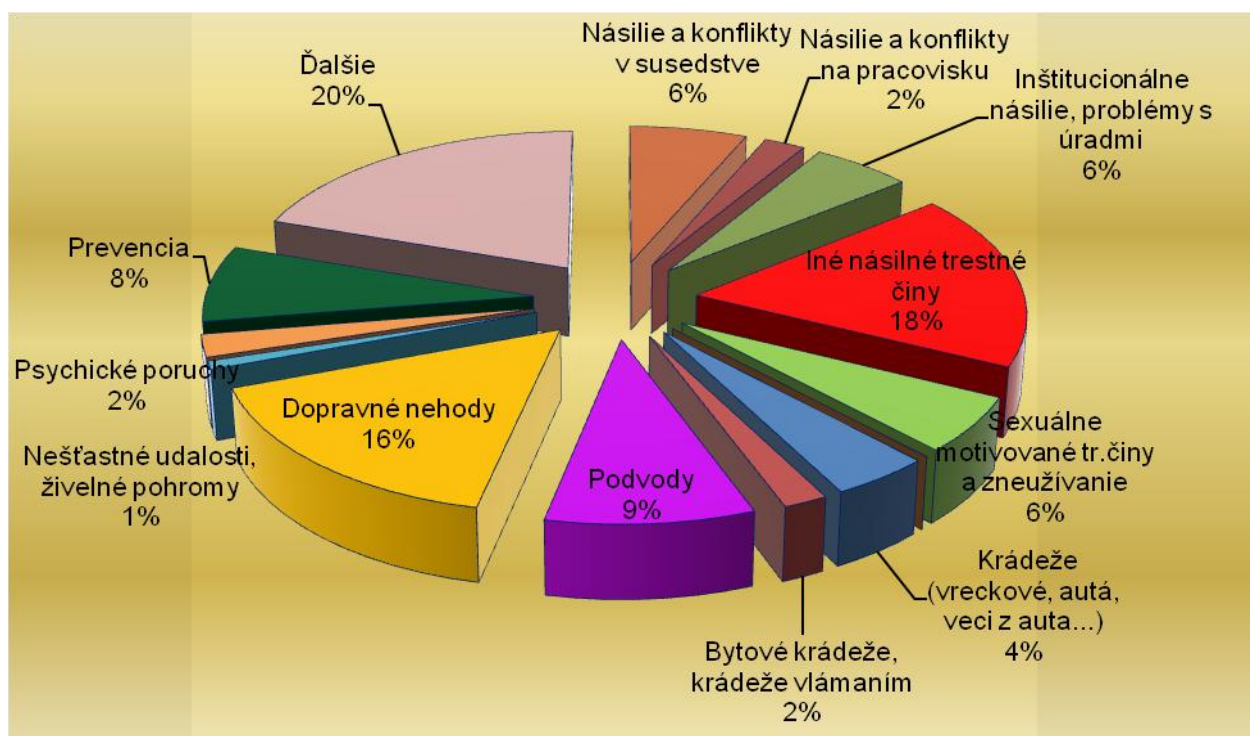
Nad'alej je výrazne najpočetnejšou kategória domáceho násilia. Vzostup tejto kategórie registrujeme od roku 2002 – 2003, kedy vstúpila do platnosti nová prierezová legislatíva

o domácom násilí. Podľa nás je tento jav dôsledkom pozitívnych zmien v slovenskej legislatíve, ktoré, spolu so vzdelávaním najmä pracovníkov polície, zlepšili vymožitelnosť práva v tejto oblasti. Spolu so zvýšením informovanosti verejnosti a zlepšením prístupu k službám pre obeť má tak za následok zvýšenie počtu obetí domáceho násilia, ktoré hľadajú pomoc a východisko zo svojej situácie. Nazdávame sa však, že to neznamená dramatické zvýšenie výskytu domáceho násilia ako sa to obvykle interpretuje vo verejnosti.

Nasledujúci obrázok ponúka prehľadnejší pohľad na zloženie klientely PON – VSS bez prípadov domáceho násilia.

Obrázok 5

**Počet prípadov bez domáceho násilia
N = 617**

HOSPODÁRENIE

Štruktúra výnosov a nákladov v roku 2009	EUR
Dotácia MV SR	56 000
Samosprávne kraje	4 149
Projekty MPSVaR	2 675
Dary PO	2 000
Dary FO	820
Príspevky z podielu zaplatenej dane	1 959
Príspevky z peňažných trestov	16
Úroky	11
Ostatné výnosy	208
Výnosy celkom	67 839
Materiálové náklady	1 101
Nakupované služby	37 889
Cestovné náklady	332
Mzdové náklady a odvody	25 656
Sociálne náklady	568
Ostatné náklady na činnosť	909
Odpisy	2 313
Členské príspevky	375
Daň z príjmov	6
Náklady celkom	69 149

ORGÁNY PON V ROKU 2009

RADA PON: JUDr. Imrich Angyal - predseda Rady, PhDr. Jana Šípošová, CSc. - výkonná riaditeľka PON, Mgr. Alena Molčanová, Prof. PhDr. Peter Ondrejko, PhD., Mjr. Mgr. Marta Bujňáková, Peter Grečko, PhDr. Miroslav Nosál - členovia Rady
REVÍZORKA - Ing. Zuzana Dzivjaková

PORADNE POMOC OBETIAM NÁSILIA V SR

Bratislava, Cintorínska 3, bratislava@pomocobetiam.sk
Trnava, Trhová 2, trnava@pomocobetiam.sk
Nitra, Fraňa Mojtu 18, nitra@pomocobetiam.sk
Trenčín, Kniežaťa Pribinu 24, trencin@pomocobetiam.sk
Banská Bystrica, ČSA 25, bystrica@pomocobetiam.sk
Žilina, činnosť pozastavená
Poprad, činnosť pozastavená
Prešov, Požiarnická 3, presov@pomocobetiam.sk
Košice, Kmeťova 20, kosice@pomocobetiam.sk

LINKA POMOCI OBETIAM

Zo Slovenska: 0850 111 321 Zo zahraničia: +421 2 5263 2494

CENTRÁLA POMOC OBETIAM NÁSILIA

Bratislava, Cintorínska 3, Tel./Fax.: 02 5263 2496, e-mail: info@pomocobetiam.sk

KOREŠPONDENCIA

POMOC OBETIAM NÁSILIA, P. O. BOX 83, 820 05 Bratislava 25

Sídlo: Sabinovská 9, Bratislava, Slovensko **IČO:** 31795382 **DIČ:** 2021454798

Bankové spojenie: Volksbank Slovensko, a.s., číslo účtu: 4010114018 / 3100

www.pomocobetiam.sk